

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

1. forduló - Megoldás

Össz.pontszám: **55 p**

Beküldési határidő: 2020. október 16.

Név:.....

Lakcím:.....

Iskola neve, címe:.....

.....

1. Húzd alá egy pontért, hogy hányadik évfolyamon tanulsz!

7.

8.

1p

2. Rejtőzködő közmondások

- a) A következő táblázat három közmondás szavait rejti. Állítsd össze a közmondásokat, és írd le a vonalra mind a hármat! A névelőket nem jelöltük külön a táblázatban. Ügyelj a helyesírásra! Figyelj, egy szót nem fogsz tudni felhasználni!

tanul	jó	harag	holtig	szó	pap
rossz	megmarad	veréb	elszáll	tanácsadó	írás

(A) jó pap holtig tanul.

A harag rossz tanácsadó.

A szó elszáll, az írás megmarad.

A mondatvégi és mondatközi írásjeleket csak javítjuk, egyéb helyesírási hibáért -1 pont.

6p

- b) **Azzal a szóval, amit nem tudtál felhasználni, írd egy szólást vagy közmondást!**

Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok.

Bagoly mondja verébnek, hogy nagyfejű.

Bagoly mondja verébnek. (csak 1 pont)

Nem jó fecskének a verébbel pörlekedni.

Anyja után csiripel a veréb.

Annyit iszik, mint a veréb.

A mondatvégi és mondatközi írásjeleket csak javítjuk, egyéb helyesírási hibáért -1 pont.

2p

3. Itthon vagyunk!

Számozással állítsd betűrendbe a települések neveit! Soronként dolgozz!

a) 3. Aszód, 1. Ágfalva, 2. Álmosd

b) 2. Csolnok, 3. Csopak, 1. Csókakő

c) 1. Kecskemét, 2. Kékesd, 3. Keszthely

9p

4. Verselő

Az ősz számtalan szépséget tartogat a természetet kedvelők számára. Olvasd el a szüret hangulatát idéző versrészletet, majd válaszolj a kérdésekre!

Már a víg szüretnek örül minden ember,
Mellyel örvendeztet bennünket szeptember,
Októbert ekképpen biztatja előre,
Hogy nektár lesz a bor, és mászás a lőre.
Setétül a gohér a piros vesszőkön,
Barna színt vér vissza a többi szőlőkön;
Amelyeknek általvilágló kristályja
Nézőjét már édes nektárral kínálja.
Rajtok királyságot mutogatni akar
A véres bársonyba kevélykedő bakar*.
...Elterültek fájok alatt a berkenyék,
A kövér noszpolyák, a borzas gesztenyék.
Megterhelte az ősz a fáknak ágait,
Vastagon ráfűzvéen gazdag áldásait.
Csak az a baj, hogy már hívesek a szelek,
Néha egy kis hideg és dér is jár velek.
Mert már a Mértéket hogy Fébus elérte,
A napot az éjjel egyenlőnek mérte.

**bakar: szőlőfajta*

- a) **Vörösmarty Mihály foglalta először össze a magyar helyesírás szabályait 1832-ben. A fenti költemény 1791-ben, tehát a szabályzat előtt született, így érthető, hogy néhány kifejezés helyesírása eltér a jelenlegi írásmódtól. Írj ki a versből három olyan szót, amit ma más helyesírással írunk! Írd le helyesen is a kiválasztott szavakat!**

örül _____ örül
biztatja _____ biztatja
setétül _____ setétül vagy sötétül
kristályja _____ kristályja
elterültek _____ elterültek

6p	
----	--

- b) **Nézz utána, mit jelentenek az alábbi szőlészeti, borászati szakkifejezések!**

mászás: másodprézelés vagy tokaji borfajta vagy tokaji aszúbor seprőjére öntött must erjesztésével készült borfajta ...
lőre: rossz minőségű borfajta ...
gohér: régi magyar szőlőfajta ...

3p	
----	--

c) **Hogy mondanánk ma a versben szereplő régies kifejezéseket?**

setétül: sötétedik (esteledik itt nem jó)

hívesek: hűvösek

velek: velük

3p	
----	--

d) **Keresd ki a versrészletből a meghatározásoknak megfelelő szavakat! Minden vonalra elegendő egy szót írnod!**

jövő idejű létige: lesz

kétjegyű mássalhangzót tartalmazó kötőszó: hogy, mellyel, amelyeknek

egyszótagos tárgyragos főnév: színt

főnévi igenév : mutogatni

határozói igenév: ráfűzvéen

többes szám 3. személyű ige: elterültek vagy elterültek

egy szótagú melléknév: víg, kis

7p	
----	--

e) **Bontsd szerkezeti elemeire a következő szavakat! Használd az ismert jelölést!**

szótő: 1 képző: 2 jel: 3 rag: 4

1. 2. 3. 4.
n é z I ő I j é I t

1. 2. 4.
sz ü r I e t I n e k

8p	
----	--

f) **Írd ki azt a sort, amelyben csak magas hangrendű szavak találhatóak!**

Mellyel örvendeztet bennünket szeptember,

2p	
----	--

Helyesírási hiba és pontatlan másolás esetén -1 pont.

g) A következő feladat megoldásából kiderül, hogy kinek a tollából származik az őszi versrészlet.

Húzd ki a betűhálóból a lírai műfajokat! Vízszintesen, függőlegesen, oda-vissza is elrejtőzhetnek az elnevezések.

Ó		D	A	L	E	C		S
D	O	Z	S	O	L	T	Á	R
A	K		O		É		N	A
A	M	M	A	R	G	I	P	E
Z	S	U	N	M	I	H	I	
	B	A	L	L	A	D	A	

Írd ki a megtalált műfajokat!

dal

zsoltár

epigramma

himnusz

ballada

óda

elégia

Karikázd be azokat a betűket, amelyek kimaradtak. Melyik költő nevét tudod a kimaradt betűkből összerakni?

Csokonai vagy Csokonai Vitéz Mihály

8p	
----	--

Ha a betűhálóban nincsenek kihúzva a szavak (bár a vonalakon jó megoldások szerepelnek), - 1 pont.